



แผนการสอนรายวิชา

369501 ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 3 (3-0)

(Curriculum Theory and Curriculum Design and Development)

สถาพรายวิชา รายวิชาเอกบังคับ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริรัตน์ แก้วอุไร

คำอธิบายรายวิชา

ทฤษฎีหลักสูตร หลักการและแนวคิดในการออกแบบและสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตร
ไปใช้ ประเมินหลักสูตร แนวทางและกระบวนการพัฒนาและประเมินหลักสูตร การสร้างเครื่องมือ
พัฒนาและประเมินหลักสูตร โดยเน้นตามสาขาวิชาเอก

Curriculum theories, principles and ideas relating to curriculum designing, constructing,
implementing, and evaluating; guidelines and processes for curriculum development and
evaluation, developing the instruments for curriculum development and evaluation focusing on
the majors

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายทฤษฎีหลักสูตร หลักการและแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
2. วิเคราะห์หลักการและแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรตามพระราชบัญญัติ
การศึกษา พ.ศ. 2542 ได้
3. มีทักษะในการออกแบบหลักสูตรและวางแผนการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตาม
เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
4. สามารถวางแผนหลักสูตร สร้างหลักสูตร ทดลองใช้ วิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อ
พัฒนาหลักสูตรได้
5. เลือกรูปแบบการประเมินผลหลักสูตร สร้างเครื่องมือประเมินหลักสูตรและทำการ
ประเมินผลหลักสูตรในรูปแบบต่างๆได้

6. มีเจตคติที่ดีและถูกต้องต่อการออกแบบและประเมินหลักสูตร

เนื้อหาการเรียน

1. หลักการและแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร
2. ทฤษฎีหลักสูตร (Curriculum Theory)
3. การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning)
4. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design)
5. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542
6. การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตร (Curriculum Constructing)
7. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
8. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation)
9. การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum Revision and Change)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. บรรยายและอธิบายประกอบด้วยโปรแกรมนำเสนอ power point
2. ศึกษากรณีตัวอย่างจากงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร
3. อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ
4. ฝึกปฏิบัติงานในชั้นเรียนเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรระดับหน่วยการเรียนรู้ หรือหลักสูตรฝึกอบรม และการประเมินผลหลักสูตร
5. ทำรายงานที่มอบหมายและนำเสนอ
6. นิเสด็จศึกษาค้นคว้าเอกสารและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม
7. ศึกษาภาคสนามจากแหล่งเรียนรู้

การประเมินผลการเรียน

- ก. ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลการเรียน
 1. งานที่ปฏิบัติในชั้นเรียน 2 เรื่อง ร้อยละ 20
 2. รายงานที่ได้รับมอบหมาย 1 เรื่อง ร้อยละ 20
 3. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและความสนใจในการเรียน ร้อยละ 10
 4. สอบกลางภาคเรียน ร้อยละ 20
 5. สอบปลายภาคเรียน ร้อยละ 30
- ข. เกณฑ์การประเมินผลการเรียน
 1. คะแนนร้อยละ 80 - 100 ได้ระดับชั้นเป็น A
 2. คะแนนร้อยละ 75 - 79 ได้ระดับชั้นเป็น B⁺
 3. คะแนนร้อยละ 70 - 74 ได้ระดับชั้นเป็น B

4. คะแนนร้อยละ 65 – 69 ได้ระดับชั้นเป็น C⁺
5. คะแนนร้อยละ 60 – 64 ได้ระดับชั้นเป็น C
6. คะแนนร้อยละ 55 – 59 ได้ระดับชั้นเป็น D⁺
7. คะแนนร้อยละ 50 – 54 ได้ระดับชั้นเป็น D
8. คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ได้ระดับชั้นเป็น F

แผนการเรียนรู้การสอน

ครั้งที่	เนื้อหาการเรียน	กิจกรรม/งานที่มอบหมาย
1	- แนะนำระบบและแนวทางการเรียนรู้รายวิชา - วิธีการและแหล่งสืบค้นสารสนเทศด้านการ ออกแบบหลักสูตรลักษณะต่าง ๆ ของต่างประเทศ - เติมเต็มความรู้ด้านระบบการพัฒนาหลักสูตร ระบบหลักสูตรและระบบบริหารจัดการหลักสูตร	- บรรยายและอธิบายประกอบ โปรแกรมนำเสนอ .ppt - ร่วมอภิปราย - สืบค้นบทความหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการ ออกแบบหลักสูตรลักษณะต่าง ๆ ของต่างประเทศ
2	บทที่ 1 หลักการและแนวคิดในการออกแบบ หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร พื้นฐานความรู้ด้านระบบการพัฒนาหลักสูตร ปัจจัยและพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา หลักสูตร ความหมายของการออกแบบหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตร ความสัมพันธ์ของการออกแบบและพัฒนา หลักสูตร มโนทัศน์ของการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	- บรรยายและอธิบายประกอบ โปรแกรมนำเสนอ .ppt - ร่วมอภิปราย - ค้นคว้าเพิ่มเติม
3-4	บทที่ 2 ทฤษฎีหลักสูตร ทฤษฎีหลักสูตร (Curriculum Theory) ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design Theorizing) ทฤษฎีวิสวกรรมหลักสูตร (Curriculum Engineering Theory) รูปแบบวิสวกรรมหลักสูตร	- บรรยายและอธิบายประกอบ โปรแกรมนำเสนอ .ppt - ร่วมอภิปราย - ค้นคว้าเพิ่มเติม

ครั้งที่	เนื้อหาการเรียน	กิจกรรม/งานที่มอบหมาย
	<p>รูปแบบบริหาร</p> <p>รูปแบบปฏิบัติการจากเบื้องล่าง</p> <p>รูปแบบการสาธิต</p> <p>รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ</p> <p>บทที่ 3 การวางแผนหลักสูตร</p> <p>การวางแผนหลักสูตร</p> <p>กระบวนการ 3 ทางเลือก</p> <p>Tyler's Rational – Linear Approach</p> <p>Walker's Deliberative Approach</p> <p>Eisner's Artistic Approach</p> <p>การวางแผนหลักสูตรในการปฏิบัติการ</p>	
<p>5-6</p>	<p>บทที่ 4 การออกแบบหลักสูตร</p> <p>ความหมายการออกแบบหลักสูตร</p> <p>ลักษณะของการออกแบบหลักสูตรที่ดี</p> <p>ประเภทของการออกแบบหลักสูตร</p> <p>หลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา</p> <p>หลักสูตรเน้นผู้เรียน</p> <p>หลักสูตรเน้นปัญหาสังคม</p> <p>องค์ประกอบการออกแบบและวางแผนสร้างและ</p> <p>หาคุณภาพหลักสูตร</p> <p>การกำหนดจุดประสงค์หลักสูตร</p> <p>การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร</p> <p>การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล</p> <p>การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรตามแนวทาง</p> <p>พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542</p> <p>แนวโน้มการออกแบบหลักสูตร</p> <p>ระดับหลักสูตร (Level of Curriculum)</p> <p>ระดับอุดมการณ์</p> <p>ระดับเอกสาร</p>	<p>-บรรยายและอภิปรายประกอบ</p> <p>โปรแกรมนำเสนอ .ppt</p> <p>-ร่วมอภิปราย</p> <p>-ค้นคว้าเพิ่มเติม</p> <p>ปฏิบัติการ 1. เรื่องการสร้างความ</p> <p>สอดคล้องหลักสูตรแต่ละระดับเพื่อ</p> <p>การประกันคุณภาพ</p> <p>ปฏิบัติการ 2. นำเสนอการออกแบบ</p> <p>หลักสูตรลักษณะต่าง ๆ และร่วม</p> <p>อภิปราย</p>

ครั้งที่	เนื้อหาการเรียน	กิจกรรม/งานที่มอบหมาย
	ระดับการรับรู้ ระดับปฏิบัติการ ระดับประสบการณ์	
7-9	<p>บทที่ 5 การสร้างหลักสูตร</p> การสร้างหลักสูตร ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการออกแบบหลักสูตรแบบดั้งเดิม การสร้างหลักสูตรตามแนวของ Tyler การสร้างหลักสูตรตามแนวของ Taba การสร้างหลักสูตรตามแนวของ Oliva การสร้างหลักสูตรตามแนวของนักการศึกษาไทย เช่น สังค อุทรานันท์ วิชัย วงษ์ใหญ่ การสังเคราะห์ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา หลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เทคนิคการออกแบบหลักสูตร โดยใช้ Backward Design กลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นที่ ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของ ท้องถิ่น กระบวนการและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม กลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรระยะยาวที่ ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของ ท้องถิ่น กระบวนการและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การวางแผนจัดทำและออกแบบ หลักสูตรระดับรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ต่างๆ	-บรรยายและอธิบายประกอบ โปรแกรมนำเสนอ .ppt -ร่วมอภิปราย -ค้นคว้าเพิ่มเติม -ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะ ยาว -ปฏิบัติการกลุ่มในการวางแผนจัดทำ และออกแบบหลักสูตรระดับรายวิชา หรือสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทำรายงาน 1. ปฏิบัติการเรื่องการ สร้าง/การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม หรือ ปฏิบัติการเรื่องการสร้าง/การ ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาระดับ รายวิชา
10-11	สอบกลางภาค บทที่ 6 การนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้	-บรรยายและอธิบายประกอบ โปรแกรมนำเสนอ .ppt -ร่วมอภิปราย

ครั้งที่	เนื้อหาการเรียน	กิจกรรม/งานที่มอบหมาย
	<p>การบริหารจัดการหลักสูตร</p> <p>บางประเด็นปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>การวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>การสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้</p> <p>การวิเคราะห์ผลการนำหลักสูตรไปใช้</p>	<p>-ค้นคว้าเพิ่มเติม</p> <p>-ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร</p>
12-13	<p>บทที่ 7 การประเมินหลักสูตร</p> <p>การประเมินผลหลักสูตร</p> <p>วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร</p> <p>ตัวอย่างเทคนิควิธี</p> <p>รูปแบบการประเมินหลักสูตร</p> <p>รูปแบบยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม</p> <p>รูปแบบไม่ยึดเป้าหมาย</p> <p>รูปแบบการตอบสนอง</p> <p>รูปแบบการตัดสินใจ</p> <p>วิธีการและเครื่องมือประเมินหลักสูตร</p> <p>การประเมินหลักสูตรกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542</p> <p>แนวโน้มการประเมินหลักสูตร</p>	<p>-บรรยายและอธิบายประกอบ</p> <p>โปรแกรมนำเสนอ .ppt</p> <p>-ร่วมอภิปราย</p> <p>-ค้นคว้าเพิ่มเติม</p> <p>-ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร</p> <p>ฝึกปฏิบัติการประเมินหลักสูตร</p>
14-15	<p>บทที่ 8 การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร</p> <p>การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร</p> <p>บางประเด็นสำคัญของการปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลง</p> <p>กระบวนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร</p> <p>ความต่อเนื่องของหลักสูตร</p> <p>การวางแผนกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตร</p>	<p>-บรรยาย</p> <p>-อภิปราย</p> <p>-ค้นคว้าเพิ่มเติม</p> <p>-นำเสนอและประเมินหลักสูตร</p> <p>ระดับหน่วยการเรียนรู้</p>
16	สอบปลายภาค	

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

ธีารง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์, 2531.

- มนสิข ลิทธิสมบุรณ์ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2543). การออกแบบหลักสูตรกับพระราชบัญญัติ การศึกษาปี 2542 : Curriculum Design and Educational Act B.E. 2542. วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 มกราคม – เมษายน 2543.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ก พอยท์จำกัด.
- วิชัย คิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- วรรณภา โพธิ์ศรี. (2546). สภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูในโรงเรียนเครือข่ายการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และสุปราณี ไกรวัตนุสสรณ์. (2541). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ตามทฤษฎีพหุปัญญา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 มกราคม – เมษายน 2541.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ. (2546). บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้. Naresuan University Journal 2004; 12(3)
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และสมชาย ธีชญนกุล. (2548). บทความวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2549.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร และคณะ. (2549). บทความวิจัยเรื่อง รูปแบบของระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สำหรับสังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร (ฉบับพิเศษ) 2549.
- สังัด อุทรานันท์. (2529). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์สแบ็คเคชั่น.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2536). หลักการและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา หลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 1-2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุนีย์ ภู่อันท์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ The Knowledge Center.

สุพัตรา พลศรี. (2546). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดสกลนคร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สิรินุช ศรีแสง. (2548). การประเมินการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

คำดี ทองธิว. (2545). หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Henson, T. Kenneth. (1995). Curriculum Planning : Integrating Multiculturalism, Constructivism, and Education Reform. New York : McGraw-Hill, Inc..

Malcolm Skilbeck. (1984). School-Based Curriculum Development. London : Harper&Row, Publishers.

Marsh, Collin. and Willis, Georg. (1995). Curriculum Alternative Approaches, Ongoing Issues. New York : Simon & Schuster Company.

Oliva F. Peter. (1982). Developing the Curriculum. Toronto : Little, Brown & Company Limited.

Pratt, D. (1980). Curriculum Design and Development. New York : Harcourt Brace Jovanich, Inc.

Ruggiero, Vincent Ryan. (1988). Teaching Thinking Across the Curriculum. New York : Harper & Row, Publishers.

Schubert. W.R. (1986). Curriculum : Perspective Paradigm and Possibility. Toronto : Little Brown and Company.

Schunk, Dale H. (2000). Learning Theories : An Educational Perspective. (2nd) New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Sowell, Evelyn J. (1996). Curriculum : an integrative introduction. New Jersey : Prentice-Hall, Inc..

Taba, H. (1962). Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and World.

Tranner and Tranner. (1975). Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Macmillan.

Wiggins Grant and McTighe Jay. (2005). Understanding by Design. (2nd ed.) United States : ASCD publications.